

क्षात्प्राच्यां प्रसृता उदीच्यां वा ऐशान्यां वा सा हेतव्या इषे वा हिनन्नी-
ति मन्त्रेण : ऊर्जे वा संनमयामीति मन्त्रेण तस्याः शाखायाः पर्णादि पातयति ।
ततो व्रतग्रहणं वा । ततः षड्भिर्गीभिः सह षड्वत्सान्संसृज्य तान्वत्सान्प्रत्येकं
शाखयोपस्पृशति वायव स्येति (१.१) मन्त्रेण शाखोपस्पर्शनेन गोभ्यो वियोज-
यतीत्यर्थः : प्रतिवत्सं मन्त्रावृत्तिः : सांनाय्ये स्त्रीवत्सा अपि गावो भवन्ति : के-
चिद्वायव स्योपायव स्येत्येवं मन्त्रं पठन्ति । ततो मातृभ्यो वत्सान्वियोज्य षणां
गवां मध्ये एकां गां देवो वः सवितेति (१.१) शाखयोपस्पृशति : आप्यायधम-
ध्या इन्द्राय भागम् महेन्द्राय भागमिति वा मन्त्रे विशेषः : सांनाय्यस्य दध्नो दु-
ग्धस्य च इन्द्रो देवता महेन्द्रो वेत्यादिविकल्पः प्रथमे प्रयोगे याङ्गीकृता इ-
न्द्रो वा महेन्द्रो वा सैव यावज्जीवं भवति : तत्रापि शाखान्तरे व्यवस्थोक्ता
नागतश्रीर्महेन्द्रं यजेत त्रयो ह वै गतश्रिय इत्युक्तमौर्वी गौतमो भारद्वाजस्ते
ऽनन्तरं सोमेज्याया महेन्द्रं यजेरन्यो वा कश्चिदित्यापस्तम्बः : मानवे च सो-
मयाजिनां गतश्रीरौर्वी गौतमो भारद्वाजस्ते महेन्द्रं यजेरन्न वितरे संवत्सरमिन्द्र-
मिष्ट्याग्रे व्रतपतयेऽष्टाकपालं निरुप्य ते महेन्द्रं यजेरन्निति । ततो यजमानस्य
पशूनिति (१.१) मन्त्रेण गार्हपत्यागारस्य पुरस्तादाहवनीयागारस्य पुरस्ताद्वा शा-
खामुपगूहति । ततः प्रादेशमात्रमधिकं वा शाखाया अग्रं परिशिष्य तूष्णीं हि-
त्वा मूलं पृथक्कुर्यात् : ततस्तस्मान्मूलादरन्निमात्रं वेष्टोऽसीत्युपवेष्टं करोति प्रा-
देशमात्रं वा । ततो वसोः पवित्रमसीति (१.२) मन्त्रेण प्रादेशमात्री या शाखा
परिशेषिता तस्यां साग्रौ द्वौ कुशौ पवित्रं बध्नाति त्रीन्वा कुशान् । तस्यां
रात्रौ सायं प्रातश्च नियमेन यवाग्वा स्वयमग्निहोत्रहोमः सांनाय्यं कुर्वतो यज-
मानस्य भवति : तण्डुलशिथिलपक्वा यवागूरिति कर्कः^{१)} यवागूर्विरलद्रवा
इत्यपरे यवागूरल्पतण्डुलचूर्णमिश्रं द्रवद्रवमन्नमिति स्मृतिचन्द्रिकाकारः पे-
या यवागूरिति धूर्तस्वामिनः । ततोऽग्निहोत्रे हुते अर्धयुरूपसृष्टां प्रवृत्तादिति
दोग्धारं प्रति प्रेष्यति : दोग्ध्रा उपसृष्टेति प्रत्युक्तेऽर्धयुर्यौरसीति (१.२) स्थाली-
मादत्ते : मातरिश्चन इति (१.२) गार्हपत्ये स्थालीमधिश्रयति : वसोः पवित्रम-

१) but not here!